

Bildande av naturreservatet Veberöds ljunngård i Lunds kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

När detta beslut vunnit laga kraft skall följande beslut om naturreservat upphöra att gälla;

Länsstyrelsens beslut den 14 juni 1968 Klingavälsåns dalgång i den del som omfattas av det nya reservatet.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Veberöds ljung
Kommun	Lund
Natura 2000 ID	SE430110 Habitat SE0430087 Fågel
DOS-ID	1023067
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Veberöd 7:2 och Veberöd 7:11(se även bilaga 5)
Markägarkategori	Staten (genom naturvårdsverket) och E-ON Sverige Aktiebolag
Läge	2,5 km öster om Veberöd kyrka
Kartblad	Topografiska kartor: 02DSV Ekonomiska kartor: 02D3b, 02D4b
Koordinat centralpunkt	x: 407764 y: 6166298 (SWEREF99)
Naturgeografisk region	Skånes sediment- och horstområden
Typindelning enligt vatten- direktivet:	Södra Sverige
Vattenförekomst (HID):	<i>SE 616963-135849 Klingavälsån</i>
Inskrivna nyttjanderätter	se bilaga 5
Gemensamhetsanläggningar	se bilaga 5
Areal	164,9 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- långsiktigt bevara och utveckla en gynnsam bevarandestatus för de arter och habitat som förekommer i området enligt EU's art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv,

- bevara och utveckla artrika naturbetesmarker med stort inslag av grova, gamla lövträd
- bevara och utveckla naturvärden knutna till gamla lövträd
- bevara och utveckla livsmiljöer för arter som kräver solexponerad och blottad sand
- skapa förutsättningar för föryngring av ek och bok
- skapa förutsättningar för etablering av blommande buskar
- utveckla och värna miljöer med död ved
- återskapa ett historiskt översilningssystem
- öka inslaget av öppna vatten

Syftet nås genom att:

- området betas av framförallt nötboskap
- nyplantering av ädla lövträd, framförallt ek, genomförs i avstängslade delar i reservatets naturbetesmarker och i avvecklade tallplanteringar
- nyplantering av blommande buskar genomförs i avstängslade delar i reservatets naturbetesmarker och i avvecklade tallplanteringar
- mängden död eller döende ved ökar genom aktiva åtgärder som tillförsel och veteranisering (avsiktligt skadande av friska träd)
- åtgärder för att öka mängden blottad sand genomförs i reservatets alla delar
- tallplanteringar avvecklas och ersätts med ädellöv
- ängavattningssystemet i reservatets östra delar återskapas
- två mindre våtmarker skapas i reservatets betesmarker

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avverka, så eller plantera träd, buskar eller andra växter, avverka träd eller buskar eller bortföra död ved,
2. uppföra byggnad eller annan anläggning såsom t.ex. mast, torn eller vindkraftverk,

3. dra fram mark- eller luftledning,ar,
4. vidta åtgärd som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär såsom att plöja, spränga, dika, utfylla, tippa, dumpa, markbearbeta eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål, ytbildning eller småvatten,
5. anordna upplag,
6. anlägga vägar och stigar,
7. uppföra hägnader utöver erforderliga stängsel för betesdrift,
8. plantera, så eller sätta ut för trakten ej naturligt förekommande växt- och djurarter i området,
9. gödsla eller tillföra gödselmedel, jordförbättringsmedel eller kemiska bekämpningsmedel,
10. stödutfodra betesdjuren,
11. låta betesdjur som är under behandling med långtidsverkande avmaskningsmedel beta, eller att avmaska betesdjur, eller släppa avmaskade betesdjur tidigare än 14 dagar efter avmaskning,
12. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning med undantag för gränsmarkeringar och reservatsskyltar.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,

2. uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar
3. naturvårdsåtgärder innefattande: årlig betesdrift, röjning, gallring och plantering av träd och buskar, uppsättning av planteringsavstängslingar, skapande av våtmarker och översilningsäng, skapande av öppna sandytor, avverkning av gran och tall, skapande av död ved, friställning av träd, luckhuggning, ringbarkning, utplacering av död ved, anläggning av faunadepåer¹, anläggande av allmogeåker, betesfredning,
4. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,
5. miljöövervakning samt uppföljning av områdets skötsel.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning,
2. spränga, gräva, borra, måla eller på annat sätt skada stenar, block, hällar eller terrängformer,
3. utföra någon form av anläggning eller ställa upp för reservatet främmande föremål,
4. använda ljudanläggning på ett störande sätt,
5. ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande
6. göra upp eld eller använda engångsgrill,

---

¹ Anlagd hög av ved för att gynna vedlevande insekter

7. parkera på annan än för ändamålet anvisad plats,
8. medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur
9. medvetet störa eller skada djurlivet eller deras livsmiljöer, t ex genom att hacka eller flytta på förmultnande ved,
10. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar.

Vidare är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod² med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.
12. samla vedlevande svampar, mossor och lavar.

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för;

- åtgärder i samband med förvaltarens skötsel av området,
- driftåtgärder av vid tidpunkten för detta beslut befintliga vägar för motorfordon, vägkanter, vägdiken eller enskilda brukningsvägar. Driftåtgärder som är undantagna är t ex. lagning av mindre beläggningsskador och potthål, röjning och slätter av vägslänter eller rensning av vägtrummor.
- utförande av större åtgärder som inte är driftåtgärder. Samråd ska ske med Länsstyrelsen inför arbetet. Vid akuta åtgärder kan samråd ske sedan arbetet inletts,

---

² Med selektiv metod menas handplockning, håvning, sållning eller annan teknik där de djur som inte ska studeras närmare direkt återutsätts och ingreppen i deras livsmiljö blir försumbara eller kan återställas omedelbart. Fällor är inte att betrakta som selektiva, oavsett utformning.

- underhåll av lagakraftvunna dikesföretag/normalt underhåll av täckdiken eller öppna diken,
- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande kommunen, el-, energi- och teledistributör. Inför utförande av arbete ska samråd ske med länsstyrelsen. Vid akut underhållsåtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts.
- nedgrävning av befintliga luftledningar på samma plats eller längs vägar genom reservatet. Inför planering och vid utförande av arbete ska skriftligt samråd ske med länsstyrelsen

Följande undantag gäller inom naturreservatet

A10 gäller ej stödutfodring i högst 2 veckor i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning på platser som överenskommits med förvaltaren.

A11 gäller ej vid behandling av parasitangrepp som konstaterats under pågående betessäsong om korttidsverkande preparat används

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper skall beaktas i områdets löpande skötsel.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna under C gäller oberoende av om beslutet överklagas samt att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- Skogsvårdslagen (1979:429),
- 7 kap 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,

- fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11 §) eller strandskydd (16 §),
- 2 kap, lag (1988:950) om kulturminnen m m med bestämmelser om skydd för fasta fornlämningar,
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- lag om tillsyn över hundar och katter (2007:1150),
- lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Veberöds ljungrigg ligger i Vombsänkan strax öster om Veberöds tätort. Området består av isälvsavlagringar och issjösediment samt svämsediment utmed Klingavälsån.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

På den geometriska kartan från 1693 finns fyra vångar tillhörande Veberöds by och det aktuella området benämns som "Liunga Wången". Till stora delar är området då bevuxet med spridda träd som troligtvis är ek. Markanvändningen domineras av odling men med inslag av ängsmarker. Åkrarna inom området har på grund av sitt sandiga innehåll inte varit speciellt produktiva. Åkrarna odlades extensivt och under långa perioder låg dom i träda eftersom marken snabbt urlakades på näringsämnen. Mellan träden odlades råg och bovete under två år varefter 12 års träda inträdde. Ljungavången fredades varje odlingssäsong mot kreaturen på grund av ängen och höskörden. Mindre delar av området var troligen betesmark och djuren släpptes på bete i hela vången efter hö- och spannmålsskörden.

Under Carl von Linnés Skånska resa 1749 passerade han området den 9 juni och skrev då följande:

*Ekar stodo wid Wäferyd til myckenhet i säden, som hade säden warit sådd i Ekelundar: ty Herrskapen tilstodja icke Bönderna at hugga ner sina trän för åkerns skull. Jag märker ej heller, att ekarne här bortbränt säden, som upp i landet.
Huru mager denna jorden är, kan tydeligen slutas av de örter, som växte i de vilande åkerfälten, vilka här voro de uslaste, nämligen fårgräset (fårsvingel), musöron (gråfibbla) och knavel (grönknavel); men då desse fält ännu längre fingo vila, täcktes de med ljung och renmossa.*

Ekarna som Linné skriver om finns inte kvar idag men vissa delar av området kan tänkas ha samma karaktär som då han passerade här.

Den häradsekonomska kartan från 1914 visar att området fortfarande är mer öppet än vad vi ser idag. Tall har börjat planterats i de södra delarna längs vägen mot Blentarp och på den mellersta delen öster om vägen växer en gles ekskog. På flygfotot från 1947 syns att tallplanteringen i de södra delarna har utökats. Det framgår också att man odlar på i stort sätt alla delar i området. Stora förändringar har skett fram till ekonomiska kartan från 1970. Tallplanteringarna har brett ut sig och området har i stort samma karaktär som det vi ser idag. Fortfarande dominerar odling på de icke trädbevuxna delarna.

Hävden inom området domineras idag av bete. I vissa av delarna med lövskog har åtgärder genomförts för att öka mängden död eller döende ved. Andra åtgärder som genomförts är återskapande av stubbskottsbruk i de östra delarna, nedtagning av tall, stängsling för att gynna uppslag av ek och björk, hamling av och frihuggning av ek m m.

Biologiska bevarandevärden

De sandiga jordarna ger speciella förutsättningar för flora och fauna i området. Många hotade och sällsynta arter är beroende av sandiga marker som kontinuerligt störs så att blottor med öppen sand uppstår. De största biologiska värdena är dock knutna till trädmiljöerna inom området. Vid en inventering av tre olika delområden 2004 hittades sammanlagt 25 rödlistade arter varav 24 är knutna till skogsmiljöer. Flera arter från den inventeringen har försvunnit från 2010 års rödlista och idag är 13 st upptagna på listan. Bland de mer intressanta kan nämnas blåglänsande svartbagge (*Platydema violeceum*) och *Uleiota planata*(skalbagge).

Arter på 2010 års rödlista som hittas i naturreservatet de senaste 25 åren

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori ¹
<i>Pulsatilla vulgaris</i> subsp. <i>vulgaris</i>	Backsippa	VU
<i>Aphodies porcus</i>	Snyltdyngbagge	NT
<i>Philodromus praedatus</i>	Eksnabblöpare	NT
<i>Arnosaris minima</i>	Klubbfibbla	EN
<i>Onthophagus similis</i>	Mindre horndyvel	NT
<i>Phymatodes alni</i>	Kvistspegelbock	NT
<i>Hemistola chrysoparsia</i>	Smaragdgrön lundmätare	EN
<i>Agrostemma githago</i>	Klätt	EN
<i>Dufourea halictula</i>	Monkesolbi	VU
<i>Antipalus Varipes</i>	Stor sandrovfluga	VU
<i>Uleiota planata</i>	(skalbagge)	DD
<i>Chrysolina hyperici</i>	(skalbagge)	NT
<i>Aderus populneus</i>	Aspögonbagge	NT
<i>Anytis rubens</i>	(skalbagge)	NT
<i>Ceriporia excelsa</i>	Rosenporing	NT
<i>Corticeus unicolor</i>	Enfärgad barksvartbagge	NT
<i>Cryptocephalus sericeus</i>	(skalbagge)	NT
<i>Fistulina hepatica</i>	Oxtungsvamp	NT
<i>Grifola frondosa</i>	Korallticka	NT
<i>Ischnoderma resinosum</i>	Sydlig sotticka	VU
<i>Lissodema denticolle</i>	Vasstandad trädbasbagge	NT
<i>Mycetophagus quadriguttatus</i>	Fyrfläckad vedsvampbagge	NT
<i>Platydemus violaceum</i>	Blåglänsande svartbagge	VU
<i>Pyrenula nitida</i>	Bokvårtlav	NT
<i>Schismatomma decolorans</i>	Grå skärelav	NT
<i>Nomada fuscicornis</i>	Mörkgökbi	EN
<i>Emus hirtus</i>	Humlekortvinge	VU
<i>Onthophagus fracticornis</i>	Krokhornhyvel	NT
<i>Argynnis niobe</i>	Hedpärlemorfjäril	NT
<i>Pyrrhidium sanguineum</i>	Rödhjon	NT
<i>Hypulus bifasciatus</i>	Enbandad brunbagge	VU

¹Hotkategorier enligt fastställd svensk rödlista av ArtDatabanken från 2010. Hotkategorierna är: NT=missgynnad, VU=sårbar, EN=starkt hotad,

CR=akut hotad, RE=försvunnen och DD=kunskapsbrist.

Förekommande livsmiljötyper (habitat) enligt habitatdirektivets Bilaga 1
(* = prioriterad naturtyp)

Kod	Naturtyp	Areal (ha)
9160	Näringsrik ek- eller ek-avenbokskog-obestämd undergrupp	3,7
9070	Trädklädd betesmark	22,2
4030	Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen	28,8
9750	*Svamlövsskog	7,2

Friluftsliv och tillgänglighet

Lättast nås området från väg 11. Området är idag tillgängligt via två angoringsplatser. I anslutning till den södra angoringsplatsen finns en slinga markerad som visar på olika naturvårdsåtgärder som genomförts inom projektet lärande natur.

Skälen för beslutet

Naturreservatet är i sin helhet:

- riksintresse för naturvård (objektnummer N81 och N85)

Huvuddelen av naturreservatet berörs av:

- nätverket Natura 2000 i enlighet med rådets direktiv 79/409/EEG av den 12 april om bevarande av vilda fåglar (SE0430087)
- nätverket Natura 2000 SCI SE0430110 "Klingavälsån-Karup"

Del av Naturreservatet berörs av:

- Ramsarkonventionen som värdefullt våtmarksområde.
- Strandskydd
- Grönstruktur- och naturvårdsprogram för Lunds kommun (2006)

Av ovan redovisade skäl och med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Ärendets handläggning

Den norra delen av området ingår i naturreservatet Klingavälsåns dalgång sedan 1968. De södra delarna har förvärvats av Naturvårdsverket för naturvårdsändamål. Det senaste förvärvet gjordes 2010 då den sydligaste delen köptes av Svenska kyrkan. Delar av området ingår i det europeiska nätverket för skydd av natur – Natura 2000. Ärendet har skickats ut för yttrande under våren 2013. För inkomna yttranden och bemötanden se bilaga 2.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs av länsstyrelsen i särskilt beslut denna dag.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 5.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning. Sökande och sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av tf. länsöverdirektören Suzanne Jacobsson. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, planhandläggare Hanna Elgåker, länsassessor Ann Westerdahl och naturvårdshandläggare Per Carlsson, föredragande.

Suzanne Jacobsson

Per Carlsson

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Inkomna yttranden med länsstyrelsens kommentarer
3. Samråd Trafikverket
4. Hur man överklagar
5. Förteckning över fastigheter
6. Sändlista

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut 2013-06-19
Dnr 511-6984-2012-1, 1281-232

Bilaga 1

Områdesavgränsning

 Gräns för naturreservatet

0 75 150 300 Meters

Skala 1:10 000

2013-04-26

Dnr 511-6984-2012-1
1281-232

Kontaktperson
Naturskyddsenheten
Per Carlsson
040-252366
per.carlsson@lansstyrelsen.se

Trafikverket Region syd
Anne Andersson
Box 543
291 25 Kristianstad

Bildande av naturreservatet Veberöds ljun, Lunds kommun

Närvarande: Per Carlsson, Länsstyrelsen i Skåne
Anne Andersson, Trafikverket
Torbjörn Sundgren, Trafikverket

Trafikverket informerar om utredningen av den så kallade Simrishamnsbanan mellan Malmö och Simrishamn. Det är i dagsläget inte beslutat i vilken sträckning som järnvägen kommer att dras, men de alternativ som är aktuella innebär påverkan på det befintliga naturreservatet Klingavälsåns dalgång och även två Natura 2000-områden.

Länsstyrelsen informerar om att halva det aktuella området redan idag är skyddat som naturreservat och att hela området till övervägande del ingår i Natura 2000.

Länsstyrelsen och Trafikverket är ense om att länsstyrelsen kan gå vidare med reservatsbildandet.

Per Carlsson
Naturvårdshandläggare.